

MORFOMETRIJSKA ANALIZA VEĆIH OTVORA VELIKOG KRILA KLINASTE KOSTI ČOVEKA

*Miljana Pavlović¹, Ivan Jovanović¹, Milena Trandafilović¹, Vesna Stojanović¹, Milorad Antić¹,
Jovana Čukuranović Kokoris¹, Milica Stanković²*

¹Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, Katedra za anatomiju, Niš, Srbija

²Institut za patologiju, Univerzitetski klinički centar Niš, Niš, Srbija

Kontakt: Miljana Pavlović
Bulevar dr Zorana Đindjića 81, 18000 Niš, Srbija
E-mail: pavlovic_miljana@yahoo.com

U korenu velikog krila klinaste kosti nalaze se otvori za prolaz krvnih sudova i živaca (okrugli – FR, ovalni – FO i spinozni – FS otvor). Analiza anatomske karakteristika i dimenzija ovih otvora ima klinički značaj, zbog njihove pozicije između intrakranijalnih i ekstrakranijalnih struktura i hirurških i dijagnostičkih procedura. Cilj istraživanja bio je da se ispitaju morfološke i morfometrijske karakteristike okruglog, ovalnog i spinoznog otvora na humanim lobanjama. Istraživanje je sprovedeno na 20 lobanja na Institutu za anatomiju Medicinskog fakulteta u Nišu. Lobanje su numerisane, a otvori fotografisani pored lenjira fotoaparatom marke Canon, model A470. Obrada fotografija i morfometrijska analiza (merenje dužine i širine okruglog, ovalnog i spinoznog otvora) izvršene su u programu "ImageJ". Prosečna dužina okruglog otvora desno iznosila je $3,14 \text{ mm} \pm 0,77 \text{ mm}$, levo $3,44 \text{ mm} \pm 0,65 \text{ mm}$; širina okruglog otvora desno iznosila je $2,38 \text{ mm} \pm 0,58 \text{ mm}$, levo $2,61 \text{ mm} \pm 0,55 \text{ mm}$; dužina ovalnog otvora desno $5,88 \text{ mm} \pm 0,88 \text{ mm}$, levo $5,50 \text{ mm} \pm 1,06 \text{ mm}$; širina ovalnog otvora desno $2,70 \text{ mm} \pm 0,58 \text{ mm}$, levo $2,82 \text{ mm} \pm 0,68 \text{ mm}$; dužina spinoznog otvora desno $1,65 \text{ mm} \pm 0,27 \text{ mm}$, levo $1,73 \text{ mm} \pm 0,49 \text{ mm}$; širina spinoznog otvora desno $1,32 \text{ mm} \pm 0,32 \text{ mm}$, levo $1,20 \text{ mm} \pm 0,39 \text{ mm}$. T-testom nezavisnih uzoraka, utvrđeno je da ne postoji statistički značajna razlika među parametrima na desnoj i levoj strani, ni između merenih parametara istih otvora. Srednja pozitivna korelacija postoji između dužine i širine FS na levoj, dužine i širine FR na desnoj strani i između širina FS na desnoj i levoj strani; zanemarljiva pozitivna korelacija postoji između dužine i širine FO na desnoj strani i između dužina FS na desnoj i levoj strani, dok između ostalih merenih parametara postoji slaba korelacija.

Acta Medica Mediana 2021;60(2):15-24.

Ključne reči: okrugli otvor, ovalni otvor, spinozni otvor, veliko krilo klinaste kosti